

prima instanță: N. Arabadji
instanța de apel: N. Budăi, V. Efros, I. Muruianu

dosarul nr. 2r-1074/16

DECIZIE

28 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ion Druță
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de către Adascalitei Nicolae,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Adascalitei Nicolae
împotriva Mariei Pogurschi și Pogurschi Petru cu privire la încasarea datoriei și
penalităților și la cererea reconvențională a Mariei Pogurschi, Pogurschi Petru și
Bocmaru Svetlana, reprezentați de avocatul Spoială Sergiu împotriva lui Adascalitei
Nicolae, intervenient accesoriu notarul public Culava Diana cu privire la declararea
nulității contractelor,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2016, prin care a
fost admisă parțial cererea apelanților Pogurschi Maria și Pogurschi Petru cu privire la
scutire de la plata taxei de stat și nu s-a dat curs cererii de apel depuse de către
Pogurschi Maria și Pogurschi Petru,

c o n s t a t ă:

La 13 aprilie 2012, Adascalitei Nicolae, a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Mariei Pogurschi și Pogurschi Petru cu privire la încasarea datoriei și
penalităților (f. d. 2-5, vol. I).

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că a încheiat cu Pogurschi Maria un
contract de împrumut, prin care i-a transmis ultimei cu titlu de împrumut suma de
2 310 000 lei, cu termenul de rambursare la data de 30 iunie 2012.

Menționează că potrivit pct. 5.1. al contractului menționat, prin semnarea acestui
contract Pogurschi Maria a confirmat primirea sumei împrumutate, nemijlocit în
momentul semnării contractului.

Susține că prin contractul de fidejusiune din 07 aprilie 2012, încheiat între
Adascalitei Nicolae și Pogurschi Maria, Pogurschi Petru, ultimul s-a obligat solidar
împreună cu soția Pogurschi Maria față de Adascalitei Nicolae să execute obligația
principală stabilită prin contractul de împrumut din 07 aprilie 2012.

Remarcă că până în prezent nici debitorul Pogurschi Maria și nici fidejusalul Pogurschi Petru nu au executat obligația de restituire a împrumutului și nu reacționează la adresările lui.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 14, art. 512, art. 514, art. 602, art. 624, art. 626, art. 867, art. 1146 Cod civil.

Solicită încasarea în mod solidar de la Pogurschi Maria și Pogurschi Petru în beneficiul său a împrumutului acordat în mărime de 2 310 000 lei și 1 062 000 lei cu titlu de penalități, și cheltuielile de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 19 noiembrie 2012, s-a dispus scutirea parțială a lui Adascalitei Nicolae de la plata taxei de stat pentru judecarea pricinii la cererea de chemare în judecată depusă de Adascalitei Nicolae împotriva Mariei Pogurschi și Pogurschi Petru cu privire la încasarea datoriei și penalității de întârziere (f. d. 12, vol. I).

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 19 noiembrie 2012, s-a dispus aplicarea sechestrului în limita valorii acțiunii de 3 375 600 lei, asupra bunurilor mobile și imobile ce aparțin cu drept de proprietate pârâților Pogurschi Maria și Pogurschi Petru (f. d. 13, vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2013, s-a respins recursul declarat de Pogurschi Maria și Pogurschi Petru împotriva încheierii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 19 noiembrie 2012 cu privire la scutirea parțială a lui Adascalitei Nicolae de la plata taxei de stat, s-a admis recursul declarat de Pogurschi Maria și Pogurschi Petru împotriva încheierii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 19 noiembrie 2012 cu privire la aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii, s-a menținut încheierea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 19 noiembrie 2012 cu privire la scutirea parțială a lui Adascalitei Nicolae de la plata taxei de stat, s-a casat încheierea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 19 noiembrie 2012 cu privire la aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii (f. d. 34-35, vol. I).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 iulie 2013, s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Pogurschi Maria și Pogurschi Petru (f. d. 47-48, vol. I).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 04 decembrie 2013, a fost respins recursul declarat de Pogurschi Petru și menținută încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 iulie 2013 (f. d. 61-64, vol. I).

La 08 iulie 2014, Pogurschi Maria, Pogurschi Petru și Bocmaru Svetlana, reprezentați de avocatul Spoială Sergiu au depus acțiune reconvențională împotriva lui Adascalitei Nicolae, intervenient accesoriu notarul public Culava Diana cu privire la declararea nulității contractelor (f. d. 76-85, vol. I).

În motivarea cererii reconvenționale au indicat că la data de 07 aprilie 2012, între Pogurschi Maria în calitate de împrumutat și Adascalitei Nicolae în calitate de împrumutător a fost semnat un înscris numit contract de împrumut, din start în urma înțelegerii dintre părți acesta fiind fictiv.

Menționează că în aceeași zi între Bocmaru Svetlana în calitate de vânzător și Adascalitei Nicolae în calitate de cumpărător a fost încheiat Contractul de vânzare-cumpărare nr. 2091 a părții sociale ce reprezintă 20 % din capitalul social al SRL „Scorpioil-Cinci, prețul de vânzare fiind în sumă de 300 000 lei.

Relevă că la 07 aprilie 2012 între al doilea asociat SRL „Scorpioil-Cinci, Pogurschi Maria în calitate de vânzător și Adascalitei Nicolae în calitate de cumpărător

a fost încheiat Contractul de vânzare-cumpărare nr. 2090 a părții sociale ce reprezintă 80 % din capitalul social al SRL „Scorpioil-Cinci”, prețul de vânzare fiind în sumă de 490 000 lei.

În acest sens remarcă că contractele sus enunțate sunt fictive și camuflează relațiile dintre părți care au existat anterior, având obligația de a achita o sumă de bani lui Adascalitei Nicolae, relații care au fost stabilite în baza unor recipise.

Astfel, afirmă că Adascalitei Nicolae a încercat prin semnarea contractelor enunțate să ascundă existența unor acte (obținute prin înșelăciune), care ar confirma faptul existenței unei datorii din partea reclamantilor.

Remarcă reclamantii că Adascalitei Nicolae știind cu certitudine că actele pe care le deține și care ar proba existența unei presupuse datorii a reclamantilor sunt ilegale, și nu vor putea servi ca probe veridice pentru demonstrarea faptului existenței datoriei, a considerat mai eficient pentru a se asigura impunerea semnării unor astfel de contracte de vânzare-cumpărare pentru a ascunde alte acte.

Își întemeiază acțiunea reconvențională în baza dispozițiilor art. 216, art. 221, art. 227, art. 228 Cod civil.

Solicită declararea nulității a contractului de împrumut din 07 aprilie 2012, a contractului de fidejusiune din 07 aprilie 2012, a contractelor de vânzare-cumpărare a părții sociale nr. 2090 și nr. 2091 din 07 aprilie 2012, autentificate de notarul Culava Diana.

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 29 iunie 2016, cauza civilă la cererea Mariei Pogurschi și Bocmaru Svetlana împotriva lui Adascalitei Nicolae, intervenient accesoriu notarul public Culava Diana cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare a părții sociale nr. 2090 din 07 aprilie 2012 și a contractului de vânzare-cumpărare a părții sociale nr. 2091 din 07 aprilie 2012, a fost încetată (f. d. 35-36, vol. II).

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 29 iunie 2016, cererea inițială a lui Adascalitei Nicolae a fost admisă parțial, fiind încasat de la Pogurschi Maria și Pogurschi Petru în beneficiul lui Adascalitei Nicolae suma de 2 310 000 lei cu titlu de împrumut datorat și cheltuielile de judecată cu titlu de taxa de stat în sumă de 3000 lei, iar în total suma de 2 313 000 lei, în rest cererea cu privire la încasarea penalităților a fost respinsă ca neîntemeiată. Cererea reconvențională a Mariei Pogurschi, Pogurschi Petru și Bocmaru Svetlana împotriva lui Adascalitei Nicolae, intervenient accesoriu notarul public Culava Diana cu privire la declararea nulității contractului de împrumut din 07 aprilie 2012 și a contractului de fidejusiune din 07 aprilie 2012, a fost respinsă ca tardivă și neîntemeiată. Cererea reconvențională a lui Pogurschi Petru împotriva lui Adascalitei Nicolae, intervenient accesoriu notarul public Culava Diana cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare a părții sociale nr. 2090 din 07 aprilie 2012, a contractului de vânzare-cumpărare a părții sociale nr. 2091 din 07 aprilie 2012 a fost respinsă ca neîntemeiată (f. d. 29-33, vol. II).

La 11 iulie 2016, Pogurschi Petru, Pogurschi Maria și Bocmaru Svetlana, reprezentați de avocatul Spoială Sergiu au depus cerere de apel, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii reconvenționale și respingerea acțiunii inițiale, fără a indica motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și fără achitarea taxei de stat la depunerea cererii de apel (f. d. 37-39, vol. II).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2016, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Pogurschi Maria, Pogurschi Petru și Bocmaru Svetlana, reprezentată de avocatul Spoială Sergiu și s-a comunicat despre necesitatea prezentării apelului cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, probele invocate în susținerea apelului și dovada de plată a taxei de stat în mărime de 37 500 lei până la data de 09 noiembrie 2016, în caz contrar cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită conform art. 369 alin. (1) CPC, și explicat apelanților că chestiunea cu privire la primirea cererii de apel v-a fi soluționată în ședința de judecată la data de 10 noiembrie 2016, ora 10.00, în incinta Curții de Apel Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73, sala nr. 3 (f. d. 47-50, vol. II).

La 28 octombrie 2016, Pogurschi Maria a depus o cerere prin care a solicitat scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel (f. d. 61-62, vol. II).

La 28 octombrie 2016, Pogurschi Petru a depus o cerere prin care a solicitat scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel (f. d. 65-66, vol. II).

La 09 noiembrie 2016, Pogurschi Maria și Pogurschi Petru au depus cererea de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul (f. d. 68-71).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2016, a fost admisă parțial cererile apelanților Pogurschi Maria și Pogurschi Petru cu privire la scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel și au fost scutiți apelanții de la plata taxei de stat în mărime de 35 500 lei, nu s-a dat curs repetat cererii de apel depuse de către Pogurschi Maria și Pogurschi Petru, acordându-i acestora termen pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 1000 lei pentru fiecare din ei până la data de 30 noiembrie 2016 și explicat că în caz contrar cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită conform art. 369 alin. (1) CPC. Totodată fiind comunicat apelanților că chestiunea cu privire la primirea cererii de apel v-a fi soluționată în ședința de judecată la data de 01 decembrie 2016, ora 10.00, în incinta Curții de Apel Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73, sala nr. 3 (f. d. 78-82, vol. II).

La 17 noiembrie 2016, Adascalitei Nicolae a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii instanței de apel cu emiterea unei noi încheieri prin care să fie respinse cererile lui Pogurschi Petru și Pogurschi Maria de scutire de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea recurată, susținând că este arbitrară și pasibilă casării, deoarece a fost adoptată cu încălcarea normelor de drept procedural și prin aprecierea arbitrară a probelor, fapt ce constituie motivul de casare în temeiul art. 426 alin. (1) CPC, aplicat în conexiune cu art. 432 alin. (1), alin. (3) și alin. (4) CPC.

Cu referire la prevederile art. 85 alin. (4) CPC, susține că se observă în mod clar că instanța de judecată poate dispune scutirea părții interesate de la achitarea taxei de stat, doar în situația când partea este într-o situație materială grea și doar dacă această situație este dovedită prin probe relevante.

În acest context, afirmă că lângă faptul că nu a fost probată prin probe concludente lipsa surselor de venit din salariu, invocată de către apelanți, aceasta nu demonstrează situația materială grea stabilită de dispoziția art. 85 alin. (4) CPC.

Or, apelanții nu au adus careva probe ce ar confirma că ei nu dispun de mijloace bănești în conturi bancare, nu dispun de părți sociale în capitalele sociale ale

societăților comerciale de unde ar primi dividende, sau că nu dispun de bunuri mobile sau imobile, care ar putea la rândul său pot fi gajate în scopul obținerii unui împrumut.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Astfel, instanța de recurs reține că recurentul Adascalitei Nicolae s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 17 noiembrie 2016 împotriva încheierii instanței de apel din 10 noiembrie 2016, în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

După cum se constată la caz la 11 iulie 2016, Pogurschi Petru, Pogurschi Măria și Bocmaru Svetlana, reprezentați de avocatul Spoială Sergiu au depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriai Rîșcani mun. Chișinău din 29 iunie 2016, însă fără a indica motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și fără a achita taxa de stat pentru depunerea cererii de apel, în conformitate cu art. 364 alin. (1) CPC, care direct indică că cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii (f. d. 47-50, vol. II). Totodată la data de 28 octombrie 2016, Pogurschi Maria și Pogurschi Petru au depus cereri prin care au solicitat scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel (f. d. 61-65, vol. II).

Iar, la data de 09 noiembrie 2016, Pogurschi Maria și Pogurschi Petru au depus cererea de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul (f. d. 68-71, vol. II).

Conform art. 84 CPC RM, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizând pricinile cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvabilității, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

Iar, în conformitate cu art. 85 alin. (4) CPC, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Prin prisma normelor enunțate, la caz, se constată că prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2016, au fost admise parțial cererile apelanților Pogurschi Maria și Pogurschi Petru cu privire la scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel și au fost scutiți apelanții de la plata taxei de stat în mărime de 35 500 lei, nu s-a dat curs repetat cererii de apel depuse de către Pogurschi Maria și Pogurschi Petru, acordându-i acestora termen pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 1000 lei pentru fiecare din ei, până la data de 30 noiembrie 2016 (f. d. 82, vol. II).

Astfel, Colegiul civil, comercial se de contencios administrativ reține ca întemeiată soluția instanței de apel, prin care Pogurschi Maria și Pogurschi Petru au fost scutiți de la plata taxei de stat în mărime de 35 500 lei pentru depunerea cererii de apel și nu a dat curs cererii de apel, fiindu-i stabilit ultimilor un termen pentru achitarea taxei de stat în mărime de 1000 lei pentru fiecare, deoarece Pogurschi Maria și Pogurschi Petru nu a prezentat probe concludente în confirmarea necesității scutirii integrale de la plata taxei de stat pentru depunere cererii de apel.

Prin urmare, instanță de recurs reține că, instanță de apel, prin prisma prevederile art. 368 alin. (1) CPC, întemeiat a dispus, prin încheierea din 10 noiembrie 2016, de a nu da curs cererii de apel depusă de apelanții Pogurschi Maria și Pogurschi Petru, acordându-i acestora termen pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de câte 1000 lei pentru fiecare.

În această ordine de idei, instanța de recurs apreciază critic argumentele recurentului cu referire la faptul că scutirea părții interesate de la achitarea taxei de stat se face doar în situația când partea este într-o situație materială grea și doar dacă această situație este dovedită prin probe convingătoare.

Aceasta deoarece la soluționarea cererii cu privire la scutirea apelantului de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel, instanța de apel a ținut cont de situația materială precară a acestora, iar reieșind din probele prezentate în acest sens justificat a dispus admiterea parțială a cererilor de scutire de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel.

În acest context, instanța de recurs consideră necesar de a menționa și faptul că, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, prin practica sa constantă de nenumărate ori a precizat faptul că dreptul de acces la un tribunal nu este un drept absolut (*cauza Golder v. the United Kingdom §-36 din 21 februarie 1975,*) ci unul care poate implica anumite limitări din partea statelor contractante, în funcție de nevoile și resursele comunității și ale indivizilor (*Ashimgdane vs United Kingdom 28 mai 1985*).

Însă limitările sunt în concordanță cu art. 6 parag. 1 CEDO, decât dacă acestea urmăresc un scop legitim și există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit. (*cauza Bellet vs France §-31, Garcia Manibardo vs Spain §-44*).

Astfel, la caz Colegiul reține că în situația din speță soluția instanței de apel cu privire la scutirea parțială de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel corespunde cerințelor prevăzute de art. 6 parag. 1 CEDO privind dreptul de acces la un tribunal și corespunde cerințelor instituite de CEDO prin jurisprudența sa:

- *cerința privind scopul legitim al limitării* – este îndeplinită, având în vedere că întindere acestor taxe este stabilită sub forma unui procent din valoarea aflată în litigiu și fiind instituit un plafon maxim de care nu poate trece mărimea taxei de stat chiar dacă valoarea acțiunii este mai mare, iar CEDO a confirmat că aceste taxe privesc buna administrare a justiției și vizează atât descurajarea justițiabililor în formularea unor cereri, abuzive cât și asigurarea de fonduri pentru funcționarea justiției. (*cauza Weissman și alții împotriva României §-35, Tolstoy Miloslavsky v. the United Kingdom §-61*)

- *raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit*, pentru a stabili dacă este respectat acest raport rezonabil între impunerea plății taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată și scopul legitim urmărit privind buna administrare a justiției, descurajarea justițiabililor în formularea unor

cererii, abuzive cât și asigurarea de fonduri pentru funcționarea justiției urmează să cercetăm următorii factori și anume - cuantumul sumei ce trebuie plătit de reclamant și raportat la veniturile sale.

Pentru considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins cu menținerea încheierii Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2016.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Adascalitei Nicolae.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Adascalitei Nicolae împotriva Mariei Pogurschi și Pogurschi Petru cu privire la încasarea datoriei și penalităților și cererea reconvențională a Mariei Pogurschi, Pogurschi Petru și Bocmaru Svetlana, reprezentați de avocatul Spoială Sergiu împotriva lui Adascalitei Nicolae, intervenient accesoriu notarul public Culava Diana cu privire la declararea nulității contractelor.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Ion Druță

Maria Ghervas